

percipiant, aut ab integris accantur. Non ergo licet sumere corpus Christi sine ejus sanguine.

2. Præterea. Ad perfectionem hujus sacramenti concurrunt, & manducatio corporis, & potatio sanguinis, ut supra habitum est (quæst. LXXXIV. art. 1. & quæst. LXXXV. art. 2. ad 1.) Si ergo sumatur corpus sine sanguine, erit sacramentum imperfectum; quod ad sacrilegium pertinere videtur: unde ibidem Gelasius subdit: *quia divisio unius ejusdemque mysterii sine grandi sacrilegio provenire non potest.*

3. Præterea. Hoc sacramentum celebratur in memoriam dominicæ passionis, ut supra dictum est (loc. cit.) & sumitur pro animæ salutem. Sed passio Christi magis exprimitur in sanguine quam in corpore: sanguis etiam pro salute animæ offertur, ut supra habitum est (ibid.) Potius ergo esset abstinendum à sumptione corporis quam à sumptione sanguinis. Ergo accedentes ad hoc sacramentum non debent sumere corpus Christi sine ejus sanguine.

Sed contra est multarum Ecclesiarum usus in quibus populo communicanti datur corpus Christi sumentium, non autem sanguis.

Respondendo dicendum, quod circa usum hujus sacramenti duo possunt considerari, unum ex parte ipsius sacramenti, aliud ex parte sumentium. Ex parte quidem ipsius sacramenti convenit quod utrumque sumatur, scilicet & corpus, & sanguis, quia in utroque consistit perfectio sacramenti. Et ideo quia ad sacerdotem pertinet hoc sacramentum consecrare, & perficere, nullo modo debet corpus Christi sumere sine sanguine.

Et ex parte autem sumentium requiritur summa reverentia, & cautela, ne aliquid accidat quod vergat ad injuriam tanti mysterii. Quod præcipue potest accidere in sanguinis sumptione, qui quidem si incaute sumeretur, de facili potest effundi. Et quia crevit multitudo populû christianorum, in qua continentur senes, & juvenes, & parvuli; quorum quidam non sunt tantæ discretions, ut cautelam debitam circa usum hujus sacramenti adhibeant; ideo provide in quibusdam Ecclesiis observatur ut populo sanguis sumentium non datur, sed solum à sacerdote sumatur.

Ad primum ergo dicendum, quod Gelasius loquitur quantum ad sacerdotes; qui sicut totum consecrant sacramentum, ita etiam toti communicare debent. Ut enim legitur in Concilio Toletano (XII. can. v.) *quale erit sacrificium, cui nec ipse sacrificans participare esse dignoscitur.*

Ad secundum dicendum, quod perfectio hujus sacramenti non est in usu fidelium, sed in consecratione materie. Et ideo nihil derogat perfectioni hujus sacramenti, si popu-

lus sumat corpus sine sanguine, dummodo sacerdos consecrans sumat utrumque.

Ad tertium dicendum, quod representatio dominicæ passionis agitur in ipsa consecratione hujus sacramenti, in qua non debet corpus sine sanguine consecrari. Potest autem à populo corpus sine sanguine sumi; nec exinde sequitur aliquid detrimentum: quia sacerdos in persona omnium sanguinem offert, & sumit; & sub utraque specie totus Christus continetur, ut supra habitum est (quæst. LXXXV. art. 2.)

QUÆSTIO LXXXI.

De modo quo Christus usus est hoc sacramento,

in quatuor articulis diviso.

DEinde considerandum est de usu hujus sacramenti, quo Christus usus est in prima sui institutione: & circa hoc quaeruntur quatuor.

Primo, utrum Christus sumpserit suum corpus, & sanguinem.

Secundo, utrum Judæ dederit.

Tertio, quale corpus sumpserit, aut dederit, utrum scilicet passibile, vel impassibile.

Quarto, quomodo se habuisset Christus sub hoc sacramento, si fuisset in triduo mortis conservatum, aut consecratum.

ARTICULUS I. 490

Utrum Christus sumpserit suum corpus, & sanguinem.

Inf. quæst. LXXXIV. art. 7. ad 4. & IV. dist. xi. quæst. 111. art. 1.

AD primum sic proceditur. Videtur quod Christus non sumpserit corpus suum, & sanguinem. Non enim de factis Christi, & dictis asserti debet quod auctoritate sacrae Scripturae non traditur. Sed in Evangeliiis non habetur quod Christus corpus suum manducaverit, aut sanguinem suum biberit. Non ergo est hoc asserendum.

2. Præterea. Nihil potest esse in seipso nisi forte ratione partium, prout scilicet una pars ejus est in alia, ut habetur IV. Physicor. (text. 34.) Sed illud quod manducatur, & bibitur, est in manducante, & bibente. Cum igitur totus Christus sit sub utraque specie sacramenti, videtur impossibile fuisse quod ipse sumpserit hoc sacramentum.

3. Præterea. Cum sit sumptio hujus sacramenti, scilicet spiritualis, & sacramentalis. Sed spiritualis non competebar Christo, quia nihil à sacramento accepit; & per conse-

sequens nec sacramentalis, quæ sine spirituali est imperfecta, ut supra habitum est (quæst. præc. art. 1.) Ergo Christus nullo modo hoc sacramentum sumpfit.

Sed contra est quod Hieronymus dicit ad Hedibiam (quæst. 111. ad med.) *Dominus Jesus Christus ipse convivia, & conviviâ, ipse comedens, & qui comeditur.*

Respondendo dicendum, quod quidam dixerunt, quod Christus in cœna corpus, & sanguinem suum discipulis suis tradidit, non tamen ipse sumpfit.

Sed hoc non videtur convenienter dici: quia Christus ea quæ ab aliis observata instituit, ipse primitus observavit. Unde & ipse prius baptizari voluit quam aliis baptismum imponeret, secundum illud Act. 1. *1. Capite Jesus facere, & docere.* Unde & primo ipse corpus suum, & sanguinem sumpfit, & postea discipulis sumentium tradidit. Et hoc est quod Ruth 111. super illud, *Comque comidisset, & bibisset, &c.* dicit Glossa (ordin.) quod „Christus comedit, & bibit in cœna, cum corpore, & sanguinis sui sacramentum discipulis tradidit. Unde quia pueri communiter, caverunt carni, & sanguini, & ipse participavit eisdem.“

Ad primum ergo dicendum, quod in Evangeliiis legitur, quod Christus accepit panem, & calicem: non est autem intelligendum quod accepit solum in manibus, ut quidam dicunt; sed eo modo accepit quo aliis accipiendum tradidit: unde cum discipulis dixerit: *Accipite, & comedite, & iterum: Accipite, & bibite*, intelligendum est quod ipse accipiens comederit, & biberit. Unde & quidam metricè dixerunt:

*Rex sedet in cœna turba cinctus dardena:
Se tenet in manibus, se cibis ipse cibis.*

Ad secundum dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. LXXXV. art. 5.) Christus secundum quod est sub hoc sacramento, comparatur ad locum non secundum proprias dimensiones, sed secundum dimensiones specierum sacramentalium; ita quod in quocumque loco ubi sunt illæ species, est ipse Christus: & quia species illæ potuerunt esse in manibus, & in ore Christi, ipse totus Christus potuit esse in suis manibus, & in suo ore. Non autem hoc potuisset esse, secundum quod comparatur ad locum per proprias dimensiones.

Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. LXXXV. art. 1. ad 2.) effectus hujus sacramenti est non solum augmentum habitualis gratiæ, sed etiam quædam

actualis delectatio spiritualis delectationis. Quamvis autem Christo gratia non fuerit augmentata ex susceptione hujus sacramenti; habuit tamen quandam spirituale delectationem in nova institutione hujus sacramenti. Unde ipse dicebat Luc. XXII. 15. *Desidero desideravi hoc Pascha manducare vobiscum*: quod Eusebius exponit de novo mysterio novi Testamenti, quod tradebat discipulis. (Hab. in Cath. S. Th.) Et ideo spiritualiter manducavit, & similiter sacramentaliter, in quantum corpus suum sub sacramento sumpfit, quod sacramentum sui corporis intellexit, & disposuit: aliter tamen quam ceteri sacramentaliter, & spiritualiter sumant: (a) qui augmentum gratiæ suscipiunt, & sacramentalibus signis indigent ad veritatis perceptionem.

ARTICULUS II. 491

Utrum Christus dederit Judæ corpus suum.

IV. dist. xi. quæst. 111. art. 2. quæst. 1. & 2. & Joan. XIII. lect. 3. fin. & lect. 4. fin.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod Christus Judæ non dederit corpus suum. Ut enim legitur Matth. XXV. 29. postquam dedit Dominus corpus suum, & sanguinem discipulis, dixit eis: *Non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei.* Ex quo videtur quod illi quibus corpus suum, & sanguinem dederat, cum eo essent iterum bibituri. Sed Judas postea cum ipso non bibit. Ergo non accepit cum aliis discipulis corpus Christi, & sanguinem.

2. Præterea. Dominus implevit quod præcepit, secundum illud Act. 1. *1. Cœnis Jesus facere, & docere.* Sed ipse præcepit Matth. VII. 6. *Nolite sanctam dare canibus.* Cum ergo ipse cognosceret Judam esse peccatorem, videtur quod ei corpus suum, & sanguinem non dederit.

3. Præterea. Christus specialiter legitur Judæ panem intinctum porrexisse Joan. XIII. Si ergo corpus suum ei dedit, videtur quod sub bucella ei dederit: præcipue cum legatur ibidem, quod post bucellam intinxit in eum Satanar: ubi Augustinus dicit: (tract. LXI. in Joan. à princ.) „Hinc nos docemur, quam sit cavendum male accipere bonum. Si enim corruptus qui non digne dicat, id est non discernit corpus Domini

(a) Ita cum msa. Camer. & Alcan. Theologi. Edit. Rom. qui augmentum gratiæ suscipiunt sub sacramentalibus signis, quibus indigent, &c. Nosram lectionem reserunt Nicolajur, & edit. Pat. xv. mutato tantum qui in quia. A. quia qui augmentum gratiæ suscipiunt, etiam sacramentalibus signis indigent, &c.

1.) *Intra Ecclesiam Catholicam, in mysterio corporis, & sanguinis Domini, nihil à bono misus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote: quia non in merito consecrantis, sed in verbo perficitur Creatoris, & virtute Spiritus Sancti.*

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est (art. 1. & 3. hujusq.) Sacerdos consecrat hoc sacramentum non virtute propria, sed sicut minister Christi, in cuius persona consecrat hoc sacramentum. Non autem ex hoc ipso definit aliquis minister esse Christi quod est malus: habet enim Dominus bonos, & malos ministros, seu servos. Unde Matth. xxiv. 45. Dominus dicit: *Quis putas est fidelis servus, & prudens? &c.* & postea subdit: *Si autem dixerit malus iste servus in corde suo, &c.* Et Apollolus dicit I. Corinth. iv. 1. *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi: & tamen postea subdit: Nihil mihi conscius sum; sed non in hoc iustificatus sum.* Erat ergo certus se esse ministrum Christi; tamen non erat certus se esse iustum. Potest ergo aliquis esse minister Christi, etiam si iustus non sit.

Et hoc ad excellentiam Christi pertinet, cui, sicut vero Deo, servantur non solum bona, sed etiam mala, quæ per ipsius providentiam in eius gloriam ordinantur.

Unde manifestum est quod Sacerdotes, etiam si non sint iusti, sed peccatores, possunt Eucharistiam consecrare.

Ad primum ergo dicendum, quod Hieronymus per illa verba improbat errorem Sacerdotum, qui credebant se digne posse Eucharistiam consecrare, ex hoc solo quod sunt Sacerdotes, etiam si sint peccatores; quod improbat Hieronymus per hoc quod maculosi ad altare accedere prohibentur; non tamen removeretur quin, si accesserint, sit verum sacrificium quod offerunt.

Ad secundum dicendum, quod ante illa verba Galasius Papa præmittit: *Sacrosancta religio, quæ catholicam continet disciplinam, tantam sibi reverentiam vendicat, ut ad eam quilibet, nisi pura conscientia, non audeat pervenire.* Ex quo manifeste apparet eius intentionem esse quod peccator Sacerdos non debet ad hoc sacramentum accedere. Unde per hoc quod subdit: *quemodo celestis Spiritus advocatus adveniet?* intelligi oportet quod non advenit ex merito Sacerdotis, sed ex virtute Christi, cuius verba sunt profert Sacerdos.

Ad tertium dicendum, quod sicut eadem actio, in quantum fit ex prava intentione ministri, potest esse mala; bona autem, in quantum fit ex bona intentione Domini: ita benedictio Sacerdotis peccatoris, in quantum ab ipso indigne fit, est maledictione digna, & quasi infamia, sive blasphemia, & non oratio reputatur; in quantum autem profertur ex

persona Christi, est sancta, & efficax ad sanctificandum. Unde signanter dicitur: *Maledictionem benedictionibus vestris.*

ARTICULUS VI. 499

Utrum Missa mali Sacerdotis minus valeat quam Missa Sacerdotis boni.

IV. dist. xiiii. quest. 1. art. 1. quest. 5.

AD sextum sic proceditur. Videtur quod Missa Sacerdotis mali non minus valeat quam Missa Sacerdotis boni. Dicit enim Gregorius in Registrò (hab. cap. *Multi secularium, 1. quest. 1.*) *Hec, in quam magnum laqueum incidunt qui divina, & occulta mysteria plus ab aliis sanctificata posse fieri credunt: cum unus idemque Spiritus Sanctus ea mysteria occulte, atque invisibiliter operando sanctificet.* Sed hæc occulta mysteria celebrantur in Missa. Ergo Missa mali Sacerdotis non minus valet quam Missa boni.

2. Præterea, sicut baptismus traditur à ministro in virtute Christi, qui baptizat; ita & hoc sacramentum in persona Christi consecratur. Sed non melior baptismus datur à meliori ministro, ut supra dictum est (quest. lxiv. art. 5. & quest. lxxvii. art. 5.) Ergo etiam neque melior Missa est quæ celebratur à meliori Sacerdote.

3. Præterea, sicut merita Sacerdotum differunt per bonum, & melius, ita etiam differunt per bonum, & malum. Si ergo Missa melioris Sacerdotis est melior, sequitur quod Missa mali Sacerdotis sit mala: quod est inconveniens: quia malitia ministrorum non potest redundare in Christi mysteria, sicut Augustinus dicit in lib. IV. de Baptismo (scilicet contr. Donatist. cap. xii. ad fin. & lib. II. cont. litt. Petil. cap. xlvi.) Ergo neque Missa melioris Sacerdotis est melior.

Sed contra est quod habetur in Decret. 1. q. 1. (cap. xci.) *Quanto Sacerdotes fuerint digniores, tanto facilius in necessitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur.*

Respondeo dicendum, quod in Missa duo est considerare; scilicet ipsum sacramentum, quod est principale; & orationes quæ in Missa sunt pro vivis, & mortuis.

Quantum ergo ad sacramentum, non minus valet Missa Sacerdotis mali quam boni: quia utrobique idem consecratur sacramentum.

Oratio etiam quæ fit in Missa, potest considerari dupliciter. Uno modo in quantum habet efficaciam ex devotione Sacerdotis orantis: & sic non est dubium quod

quod Missa melioris Sacerdotis magis est fructuosa. Alio modo, in quantum oratio in Missa profertur à Sacerdote in persona totius Ecclesie, cuius Sacerdos est minister: quod quidem ministerium etiam in peccatoribus manet, sicut supra dictum est (art. præc.) de ministerio Christi. Unde etiam quantum ad hoc est fructuosa non solum oratio Sacerdotis peccatoris in Missa, sed etiam omnes eius orationes quas facit in Ecclesiasticis Officiis, in quibus gerit personam Ecclesie: licet orationes ejus private non sint fructuosæ, secundum illud Proverb. xxviii. 9. *Qui declinat aures suas, non audit legem, oratio ejus erit execrabilis.*

Ad primum ergo dicendum, quod Gregorius loquitur ibi quantum ad sanctitatem divini sacramenti.

Ad secundum dicendum, quod in sacramento Baptismi non sunt solemnes orationes pro omnibus fidelibus, sicut in Missa. Et ideo quantum ad hoc non est simile; est autem simile quantum ad effectum sacramenti.

Ad tertium dicendum, quod per virtutem Spiritus Sancti, qui per unitatem caritatis communicat invicem bona membrorum Christi, fit quod bonum privatum, quod est in Missa Sacerdotis boni, est fructuosum aliis; malum autem privatum unius hominis non potest alteri nocere, nisi per aliquem consensum, ut Augustinus dicit in lib. II. contra Parmenianum (seu cont. epist. Parm. cap. xii.)

ARTICULUS VII. 500

Utrum hæretici, schismatici, & excommunicati possint consecrare.

IV. dist. xiiii. quest. 1. art. 1. quest. 3. & in exp. lit. in print. & dist. xviii. quest. 1. art. 2. quest. 3. ad 2. & dist. xix. quest. 1. art. 2. quest. 3. ad 1. & quodlib. xii. art. 16.

AD septimum sic proceditur. Videtur quod hæretici, schismatici, & excommunicati Eucharistiam consecrare non possint. Dicit enim Augustinus (Prop. in lib. Sent. Augustini cap. xvi.) *quod extra Ecclesiam Catholicam non est locus veri sacrificii: & Leo Papa dicit (epist. xl. cap. 11.) & habetur in Decretis 1. quest. 1. (cap. lxxviii.) Alter, scilicet quam in Ecclesia, que corpus Christi est, nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia.* Sed hæretici, schismatici, & excommunicati sunt Ecclesia separati. Ergo non possunt verum sacrificium consecrare.

2. Præterea, sicut ibidem legitur (cap. xlii. 1. quest. 1.) Innocentius I. Papa epist. xviii. ad med. dicit: *Arianos, egesasque ejusmodi pestes, quia laicos eorum sub ina-*

gine penitentie suscipimus, non videtur Clericorum cum sacerdotii, aut conspiciam ministris suscipi debere dignitate, quibus solum baptismatum esse permitimus. Sed non potest aliquis consecrare Eucharistiam, nisi fit cum sacerdotii dignitate. Ergo hæretici, & ceteri hujusmodi non possunt Eucharistiam consecrare.

3. Præterea, ille qui est extra Ecclesiam, non videtur aliquid posse agere in persona totius Ecclesie. Sed Sacerdos consecrans Eucharistiam hoc agit in persona totius Ecclesie; quod patet ex hoc quod omnes orationes proponit in persona Ecclesie. Ergo videtur quod illi qui sunt extra Ecclesiam, scilicet hæretici, schismatici, & excommunicati, non possint consecrare Eucharistiam.

Sed contra est quod Augustinus dicit in II. contra Parmenianum: (cap. xlii. ante med.) *Sicut baptismus in eis, scilicet hæreticis, schismaticis, & excommunicatis, ita ordinatio manifeste integra.* Sed ex vi ordinationis Sacerdos potest consecrare Eucharistiam. Ergo hæretici, schismatici, & excommunicati, cum in eis maneat ordinatio integra, videtur quod possint consecrare Eucharistiam.

Respondeo dicendum, quod quidam dixerunt, quod hæretici, schismatici, & excommunicati, quia sunt extra Ecclesiam, non possunt consecrare hoc sacramentum.

Sed in hoc decipiuntur: quia, sicut Augustinus dicit in II. contra Parmenianum (loc. cit.) *aliud est aliquid omnino non habere, aliud autem non recte habere: & similiter etiam est aliud non dare, & aliud non recte dare.* Ille igitur qui intra Ecclesiam constituitur, recipit potestatem consecrandi Eucharistiam in ordinatione sacerdotii, recte quidem habent potestatem, sed non recte ea utuntur, si postmodum per hæresim, aut schisma, vel excommunicationem ab Ecclesia separantur. Qui autem sic separati ordinantur, nec recte habent potestatem, nec recte utuntur. Quod tamen utrique potestatem habeant, patet per hoc quod, sicut Augustinus ibidem dicit, cum redeunt ad unitatem Ecclesie, non reordinantur, sed recipiuntur in suis ordinibus. Et quia consecratio Eucharistie est actus consequens ordinis potestatem, illi qui sunt ab Ecclesia separati per hæresim, aut schisma, vel excommunicationem, possunt quidem consecrare Eucharistiam, quæ ab eis consecrata verum corpus, & sanguinem Christi continet; non tamen hoc recte faciunt, sed peccant facientes: & ideo fructum sacrificii non percipiunt; quod est sacrificium spirituale.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritates illæ, & similes intelligendæ sunt quantum ad hoc quod non recte extra Ecclesiam sacrificium offertur. Unde extra Ecclesiam non potest esse spirituale sacrificium, quod est verum

tionis, sanguis autem sub specie vini. Sed nunc quidem, quando realiter sanguis Christi non est separatus ab ejus corpore, ex reali concomitantia & sanguis Christi est sub specie panis simul cum corpore, & corpus sub specie vini simul cum sanguine. Sed si tempore passionis Christi, quando realiter sanguis fuit separatus à corpore Christi, fuisset hoc sacramentum consecratum, sub specie panis fuisset solum corpus, & sub specie vini fuisset solum sanguis.

Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. lxxvi. art. 1. ad 1.) anima Christi est in hoc sacramento ex reali concomitantia, quia non est sine corpore; non autem ex vi consecrationis. Et ideo si tunc fuisset hoc sacramentum consecratum, vel peractum, quando anima erat à corpore realiter separata, non fuisset anima Christi sub hoc sacramento, non propter defectum virtutis verborum, sed propter aliam dispositionem rei.

QUÆSTIO LXXXII.

De ministerio hujus sacramenti.

in decem articulis divisa.

Deinde considerandum est de ministro hujus sacramenti: & circa hoc quaeruntur decem.

Primo, utrum consecrare hoc sacramentum sit proprium sacerdotis.

Secundo, utrum plures sacerdotes simul possint eandem hostiam consecrare.

Tertio, utrum dispensatio hujus sacramenti pertineat ad solum sacerdotem.

Quarto, utrum liceat sacerdoti consecranti à communione abstinere.

Quinto, utrum sacerdos peccator possit consecrare hoc sacramentum.

Sexto, utrum Missa mali sacerdotis minus valeat quam boni.

Septimo, utrum heretici, schismatici, vel excommunicati possint consecrare hoc sacramentum.

Octavo, utrum degradati.

Nono, utrum peccent à talibus Communionem recipientes.

Decimo, utrum liceat sacerdoti omnino à celebratione abstinere.

Utrum consecratio hujus sacramenti sit propria sacerdotis.

IV. dist. xlii. art. 1. quæst. 1. & dist. xviii. q. 1. art. 3. q. 1. corp. & dist. xvi. q. 11. art. 2. quæst. 2. corp. & art. 2. ad 2.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod consecratio hujus sacramenti non sit propria sacerdotis. Dicitur enim supra (quæst. lxxviii. art. 4.) quod hoc sacramentum consecratur virtute verborum, quæ sunt forma hujus sacramenti. Sed illa verba non mutantur, sive dicantur à sacerdote, sive à quocumque alio. Ergo videtur quod non solus sacerdos, sed etiam quilibet alius possit hoc sacramentum consecrare.

2. Præterea. Sacerdos hoc sacramentum conficit in persona Christi. Sed laicus sanctus est unicus Christo per caritatem. Ergo videtur quod etiam laicus possit hoc sacramentum consecrare: unde & Chrysostomus dicit super Matth. (alius Aug. hom. xlii. in optim. perf. à princ.) quod omnis sanctus est sacerdos.

3. Præterea. Sicut baptismus ordinatur ad hominum salutem, ita & hoc sacramentum, sicut ex supradictis patet (quæst. lxxix.) Sed etiam laicus potest baptizare, ut supradictum est (quæst. lxxviii. art. 3.) Non ergo est proprium sacerdotis consecrare hoc sacramentum.

4. Præterea. Hoc sacramentum perficitur in consecratione materiæ. Sed alias materiis consecrare, scilicet chrisma, & oleum sanctum, & oleum benedictum, pertinet ad solum Episcopum; quorum tamen consecratio non est tantæ dignitatis, sicut consecratio Eucharistiæ, in qua est totus Christus. Ergo non est proprium sacerdotis, sed solum Episcopi hoc sacramentum consecrare.

Sed contra est quod Isidorus dicit in quadam epistola (ad Laudefred. quæ hab. post Concil. Tolet. VIII.) & habetur in Decret. dist. xxv. (cap. Perlethi.) Ad Presbyterum pertinet sacramentum corporis, & sanguinis Domini in altari Dei consecrare.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. lxxviii. art. 1. & 4.) hoc sacramentum est tantæ dignitatis quod non conficitur nisi in persona Christi. Quicumque autem aliquid agit in persona alterius, oportet hoc fieri per potestatem ab illo concessam. Sicut autem baptizatio conceditur à Christo potestas sumendi hoc sacramentum; ita sacerdoti, cum ordinatur, confertur potestas hoc sacramentum consecrandi in persona Christi. Per hoc enim ponitur in gradu eorum quibus dictum est à Domino Lucae xxii. 19. *Hoc facite in meam commemorationem.*

Et

Utrum plures Sacerdotes possint unam, & eandem hostiam consecrare.

IV. dist. xlii. quæst. 1. art. 2. quæst. 1.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod plures Sacerdotes non possint unam, & eandem hostiam consecrare. Dicitur enim supra (quæst. lxxviii. art. 6.) quod plures non possunt simul unum baptizare. Sed non minor vis est Sacerdotis consecrantis quam hominis baptizantis. Ergo etiam non possunt simul plures unam hostiam consecrare.

2. Præterea. Quod potest fieri per unum, superfluum fit per multos. In sacramentis autem nihil debet esse superfluum. Cum ergo unus sufficiat ad consecrandum, videtur quod plures non possint unam hostiam consecrare.

3. Præterea. Sicut dicit Augustinus super Joann. (tract. xxvi. inter med. & fin.) hoc sacramentum est sacramentum unitatis. Sed contrarium unitati esse videtur multitudine. Ergo non videtur conveniens esse huic sacramento quod plures Sacerdotes eandem hostiam consecrent.

Sed contra est quod secundum consuetudinem quarundam Ecclesiarum Sacerdotes, cum de novo ordinantur, concelebrant Episcopo ordinanti.

Respondeo dicendum, quod, sicut dictum est (art. præc.) Sacerdos, cum ordinatur, constituitur in gradu eorum qui à Domino acceperunt potestatem consecrandi in Coena. Et ideo secundum consuetudinem quarundam Ecclesiarum, sicut Apostoli Christo coenanti concelebraverunt; ita novi ordinati Episcopo ordinanti concelebrant.

Nec oportet hoc iteratur consecratio super eandem hostiam: quia, sicut Innocentius III. dicit (lib. IV. de Myst. Missæ, cap. xxv. in med.) *Omnium intentio debet ferri ad idem infans consecrationis.*

Ad primum ergo dicendum, quod Christus non legitur simul baptizasse cum Apostolis, quando inunxit eis officium baptizandi: & ideo non est similis ratio.

Ad secundum dicendum, quod si quilibet Sacerdotum operaretur in virtute propria, superfluum alii celebrantes, uno sufficienter celebrante. Sed quia Sacerdos non consecrat nisi in persona Christi, multi autem sunt unum in Christo; ideo non refert utrum per unum, aut per multos hoc sacramentum consecratur; nisi quod oportet ritum Ecclesiæ servari.

Ad tertium dicendum, quod Eucharistia est sacramentum unitatis ecclesiasticæ, quæ attenditur secundum hoc quod multi sunt unum in Christo.

Et ideo dicendum est, quod proprium est Sacerdotum consecrare hoc sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod virtus sacramentalis in pluribus consistit, & non in uno tantum, sicut virtus baptismi consistit in ipsis verbis, & in aqua. Unde & virtus consecrativa non solum consistit in ipsis verbis, sed etiam in potestate Sacerdoti tradita in sua consecratione, & ordinatione, cum ei dicitur ab Episcopo: *Accipe potestatem offerenti in Ecclesia sacrificium tan pro vivis, quam pro mortuis.* Nam & virtus instrumentalis in pluribus instrumentis consistit, per quæ agit principale agens.

Ad secundum dicendum, quod laicus iustus unicus est Christo unione spirituali per fidem, & caritatem, non autem per sacramentalem potestatem, & ideo habet spirituale sacerdotium ad offerendum spirituales hostias, de quibus dicitur in Psal. l. 19. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus*: & Rom. xii. 1. *Exhibetis corpora vestra hostiam viventem.* Unde & I. Petri ii. 5. dicitur: *Sacerdotium sanctum, offerre spirituales hostias.*

Ad tertium dicendum, quod perceptio hujus sacramenti non est tantæ necessitatis, sicut perceptio baptismi, ut ex supradictis patet (quæst. lxxviii. art. 3. & quæst. lxxx. art. 1. ad 2.) Et ideo licet in necessitatis articulo laicus possit baptizare, non tamen potest hoc sacramentum consecrare.

Ad quartum dicendum, quod Episcopus accipit potestatem ut agat in persona Christi super corpus ejus mysticum, id est super Ecclesiam: quam quidem potestatem non accipit Sacerdos in sua consecratione, licet possit eam habere ex Episcopi commissione. Et ideo ea quæ non pertinent ad dispositionem corporis mystici, non reservantur Episcopo, sicut consecratio hujus sacramenti. Ad Episcopum vero pertinet tradere non solum populo, sed etiam Sacerdotibus ea ex quibus possunt propriis officiis uti. Et quia benedictio chrismatum, & olei sancti, & olei infirmorum, & aliorum quæ consecrantur, puta altaris, Ecclesiæ, vestium, & vasorum, præstat quamdam idoneitatem ad sacramenta perficienda, quæ pertinent ad officium Sacerdotum; ideo tales consecrationes Episcopo reservantur, tamquam principi totius ecclesiastici ordinis.

ARTICULUS III. 496

Utrum dispensatio huius sacramenti pertineat solum ad Sacerdotem.

IV. dist. xii. quæst. 11. art. 1. quæst. 1. ad 3.
& dist. xiiii. quæst. 1. art. 3.
quæst. 1. & 2.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod non pertineat solum ad Sacerdotem dispensatio huius sacramenti. Sanguis enim Christi non minus pertinet ad hoc sacramentum quam corpus. Sed sanguis Christi dispensatur per diaconos: unde & beatus Laurentius dixit beato Sixto: *Experire, utrum idoneum ministrum elegeris, cui commissi dominici sanguinis dispensationem.* Ergo & pari ratione dispensatio corporis Christi non pertinet ad solos Sacerdotes.

2. Præterea. Sacerdotes constituuntur ministri sacramentorum. Sed hoc sacramentum perficitur in consecratione materiae, non in usu, ad quem pertinet dispensatio. Ergo videtur quod non pertineat ad Sacerdotem corpus Domini dispensare.

3. Præterea. Dionysius dicit in lib. Eccl. Hierarch. (cap. 111. à princ. & cap. 114.) quod hoc sacramentum habet perfectivam virtutem, sicut & christina. Sed signare christinate baptizatos non pertinet ad Sacerdotem, sed ad Episcopum. Ergo etiam dispensare hoc sacramentum pertinet ad Episcopum, non ad Sacerdotem.

Sed contra est quod dicitur de Consecr. dist. xii. (cap. xxvii.) *Pervenit ad nostram nostram quod quidam Presbyteri laico, aut famina corpus Domini tradunt ad deferendum infirmis. Igitur interdicit Synodus ne talis presumpcio ulterius fiat, sed Presbyter per semetipsum infirmos communicet.*

Respondetur dicendum, quod ad Sacerdotem pertinet dispensatio corporis Christi, propter tria.

Primo quidem quia, sicut dictum est (art. 1. huj. quæst.) ipse consecrat in persona Christi. Ipse autem Christus sicut consecravit corpus suum in Cœna, ita & aliis sumendum dedit. Unde sicut ad Sacerdotem pertinet consecratio corporis Christi, ita ad eum pertinet dispensatio. Secundo quia Sacerdos constituitur medius inter Deum & populum: unde sicut ad eum pertinet dona populi Deo offerre, ita ad eum pertinet dona sanctificata divinitus populo tradere. Tertio quia in reverentiam huius sacramenti, à nulla re contingitur nisi consecrata: unde & corporale, & calix consecratur, & similiter manus Sacerdotis, ad tangendum hoc sacramentum: unde nulli alii tangere

licet, nisi in necessitate, puta si caderet in terram, vel in aliquo alio necessitatis casu.

Ad primum ergo dicendum, quod diaconus quasi propinquus ordini sacerdotali aliquid participat de eius officio, ut scilicet dispense sanguinem, non autem corpus, nisi in necessitate, jubente Episcopo, vel Presbytero. Primo quidem quia sanguis Christi constituitur in vase: unde non oportet quod tangatur à dispensante, sicut tangitur corpus Christi. Secundo quia sanguis designat redemptionem à Christo in populum derivatam: unde & sanguini admiscetur aqua, quæ significat populum. Et quia diaconi sunt inter Sacerdotem, & populum, magis convenit diaconis dispensatio sanguinis quam dispensatio corporis.

Ad secundum dicendum, quod eisdem est hoc sacramentum dispensare, & consecrare, ratione jam dicta (in corp. art.)

Ad tertium dicendum, quod sicut diaconus in aliquo participat illuminativam virtutem Sacerdotis, in quantum dispense sanguinem; ita Sacerdos participat perfectivam dispensationem Episcopi, in quantum dispense hoc sacramentum, quo perficitur homo secundum se per comparisonem ad Christum. Alia autem perfectio, quibus homo perficitur per comparisonem ad alios, Episcopo reservantur.

ARTICULUS IV. 497

Utrum Sacerdos consecrans tenetur sumere hoc sacramentum.

Sup. quæst. LXXX. art. 12. & IV. dist. xii. quæst. 111. art. 1. quæst. 2.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod Sacerdos consecrans non tenetur sumere hoc sacramentum. In aliis enim consecrationibus ille qui consecrat materiam, non utitur ea, sicut Episcopus consecrans christina non litur eodem. Sed hoc sacramentum consistit in consecratione materiae. Ergo Sacerdos perficiens hoc sacramentum non necesse habet uti eodem, sed potest licite à sumptione ejus abstinere.

2. Præterea. In aliis sacramentis minister non præbet sacramentum sibi ipsi: nullus enim baptizare potest seipsum, ut supra dictum est (quæst. Lxvi. art. 5, ad 4.) Sed sicut baptizatus ordinate dispensatur, ita & hoc sacramentum. Ergo Sacerdos perficiens hoc sacramentum non debet ipsum sumere à seipso.

3. Præterea. Contingit quandoque quod miraculose corpus Christi in altari apparat sub specie carnis, & sanguis sub specie sanguinis, quæ non sunt apta cibo, & potui: unde, sicut supra dictum est (quæst. Lxxv. art. 5.)

prop-

propter hoc sub alia specie traduntur, ne sint horri fumentibus. Ergo Sacerdos consecrans non semper tenetur sumere hoc sacramentum.

Sed contra est quod in Concilio Toletano (XII. can. v.) legitur, & habetur de Consecr. dist. 11. (cap. Relatum): *Modis omnibus tenendum est, ut quotiescumque sacrificans corpus, & sanguinem Domini nostri Jesu Christi in altari immolat, toties percipiens corporis, & sanguinis Christi participem se præbeat.*

Respondetur dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. Lxxix. art. 5. & 7.) Eucharistia non solum est sacramentum, sed etiam sacrificium.

Quicumque autem sacrificium offert, debet sacrificii fieri particeps: quia exterius sacrificium, quod offertur, signum est interioris sacrificii, quo quis seipsum offert Deo, ut Augustinus dicit X. de Civit. Dei (cap. v.) Unde per hoc quod participat sacrificio, ostendit ad se sacrificium interius pertinere. Similiter etiam per hoc quod sacrificium populo dispensat, ostendit se esse dispensatorem divinum, quorum ipse primo debet esse particeps, sicut Dionysius dicit in lib. Eccl. Hier. (cap. 111. vers. fin.) Et ideo ipse ante sumere debet quam populo dispense. Unde & in prædicto cap. legitur: *Quale est sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur?* Per hoc autem fit particeps quod de sacrificio sumit, secundum illud Apostoli I. Corinth. x. 18. *Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris?* Et ideo necesse est quod Sacerdos, quotiescumque consecrat, sumat integre hoc sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod consecratio christinitatis, vel cujuscumque alterius materie, non est sacrificium, sicut consecratio Eucharistiæ: & ideo non est similis ratio. Ad secundum dicendum, quod sacramentum Baptismi perficitur in ipso usu materiae: & ideo nullus potest baptizare seipsum, quia in sacramento non potest esse idem agens, & patiens. Unde nec in hoc sacramento Sacerdos consecrat seipsum, sed panem, & vinum, in qua consecratione perficitur sacramentum. Usus autem sacramenti est consequenter se habens ad hoc sacramentum: & ideo non est simile.

Ad tertium dicendum, quod si miraculose corpus Christi in altari sub specie carnis appareat, aut sanguis sub specie sanguinis, non est sumendum. Dicit enim Origenes super Levit. (implic. hom. vii. in Levit. à med. & hab. cap. Lxxvi. de Consecr. dist. 11.) *De hac quidem hostia, qua in Christi commemoratione mirabiliter fit, edere licet; de illa vero quam S. Thom. Oper. Tom. V.*

(a) Ita cum inf. Alcan. alisque Nicolajus, & edit. plurima. Al. deest non. (b) Ita cum inf. edit. passim. Edit. Patavo. deleto Augustinus, substituitur Parthasius, quod D. Thomas non scripsit.

Christus in ara Crucis obulit, secundum se nulli edere licet. Nec propter hoc Sacerdos transgressor efficitur: quia ea quæ miraculose fiunt, legibus non subduntur. Confulendum tamen esset Sacerdoti quod iterato corpus, & sanguinem Domini consecraret, & sumeret.

ARTICULUS V. 498

Utrum malus Sacerdos Eucharistiam consecrare possit.

IV. dist. xviii. quæst. 11. art. 2. quæst. 1. ad 2.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod malus Sacerdos Eucharistiam consecrare non possit. Dicit enim Hieronymus super Sophon. (sup. illud cap. 111. *Sacerdotes polluerunt:*) *Sacerdotes, qui Eucharistiam serviant, & sanguinem Domini populo dividunt, impie agunt in lege Christi, putantes Eucharistiam precantis facere verba, non vitam, & necessarium esse tantum solemnem orationem;* (a) & non Sacerdotis merita: de quibus dicitur: *Sacerdos in quacumque fuerit macula, non accedat offerre oblationes Domino.* Sed Sacerdos peccator, cum sit maculosus, nec vitam habet, nec merita huius convenientia sacramento. Ergo Sacerdos peccator non potest consecrare Eucharistiam.

2. Præterea. Damascenus dicit in IV. lib. (orth. Fid. cap. xiv. à med.) quod panis, & vinum per adventum Sancti Spiritus supernaturaliter transit in corpus, & sanguinem Domini. Sed Gelasius Papa dicit, sicut habetur in Decreto 1. quæst. 1. (cap. Sacrosancta): *Quomodo ad divini mysterii consecrationem celestis Spiritus invocatus advenit, si Sacerdos, qui eum adesse deprecatur, criminosis plenus actionibus comprobatur?* Ergo per malum Sacerdotem non potest Eucharistia consecrari.

3. Præterea. Hoc sacramentum Sacerdotis benedictione consecratur. Sed benedictio Sacerdotis peccatoris non est efficax ad consecrationem huius sacramenti; cum scriptum sit Malach. 11. 2. *Maledicam benedictionibus vestris:* & Dionysius dicit in epistola ad Demophilum Monachum (viii. circ. med.) *Perfelle cecidit à Sacerdotali Ordine, qui non est illuminatus: & aulax quidem nimium mihi videtur talis, sacerdotibus manus apponens, & audet immundas infamias (non enim dicam orationes) super divina symbola chibiformiter enuntiare.*

Sed contra est quod (b) Augustinus (Pascbasius) dicit in lib. de Corpore Domini (cap. xii. vide cap. Lxxvii. 1. quod

Q 992

1.)

ad ceteris cibis, quomodo non damnabitur qui ad ejus mensam fingens se amicum, accedit. inimicus? Sed cum buccella intincta non accepit corpus Christi: ut enim Augustinus dicit super illud Joan. xlii. Cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Ischarioribus (loc. cit.), non ut putant quidam negligenter legentes, tunc Judas corpus Christi accepit. Ergo videtur quod Judas corpus Christi non accepit.

Sed contra est quod Chrysostomus dicit (hom. lxxxviii. in Matth. in princ.) Judas participi existens mysteriorum conversus non est, unde fit scelus ejus utrinque immortuus, tum quia tali proposito imbutus adit mysteria, tum quia adveni mellior factus non fuit nec metu, nec beneficio, nec bono.

Respondeo dicendum, quod Hilarius posuit super Mattheum (can. xxx.) quod Christus Judæ corpus suum, & sanguinem non dedit. Et hoc quidem conveniens fuisse, considerata malitia Judæ.

Sed quia Christus nobis debuit esse exemplum justitiae, non conveniebat ejus magisterio ut Judam occultum peccatorem sine accuratore, & evidenti probatione ab aliorum communione separaret; ne per hoc daretur exemplum praelatis Ecclesiae similia faciendi, & ipse Judas exasperatus inde fumeret occasionem peccandi. Et ideo dicendum est quod Judas cum aliis discipulis corpus Domini, & sanguinem suscepit, ut dicit Dionysius in Lib. eccl. Hierarch. (cap. lxi. in princ. & med.) & Augustinus super Joan. (tract. lxxvii.)

Ad primum ergo dicendum, quod illa est ratio Hilarii (loc. cit.) ad ostendendum quod Judas corpus Christi non sumpsit; non tamen cogit: quia Christus loquitur discipulis, & quorum collegio Judas se separavit. Non autem Christus eum exclusit: & ideo Christus, quantum est in se, etiam cum Judæ vinum in regno Dei bibit; sed hoc convivium ipse Judas repudiavit.

Ad secundum dicendum, quod Christo nota erat Judæ iniquitas, sicut Deo; non autem erat sibi nota per modum quo hominibus innotescit. Et ideo Christus Judam non repulit a Communione, ut daret exemplum, tales peccatores occultos non esse ab aliis sacerdotibus expellendos.

Ad tertium dicendum, quod sine dubio Judas sub pane intincto corpus Christi non sumpsit, sed simplicem panem. Significatur autem factus, ut Augustinus ibidem dicit, per panis intinctionem sibi Judæ: ut enim inspectantur nomina, intinctorum. Si autem bonum aliquid hie significat intinctio (scilicet dulcedinem bonitatis divinæ, quia panis ex intinctione sapidius redditur; et eadem bono ingratum non merito est secuta damnatio. Et propter hanc in-

gratitudinem id quod est bonum; factum est et malum, sicut accidit circa fomenes corpus Christi indigne: & sicut Augustinus ibidem dicit, intelligendum est quod Dominus jam antea distribuerat omnibus discipulis sui sacramentum corporis, & sanguinis sui, ubi & ipse Judas erat, sicut Lucas narrat; ac deinde ad hoc veniunt est, ubi secundum narrationem Joannis Dominus per buccellam intinctam, atque porreccam suam exprimit proditorem.

ARTICULUS III. 492

Utrum Christus sumpsit, & discipulis dederit corpus suum impassibile.

IV. dist. xi. quæst. 111. art. 3. & dist. xlii. quæst. 1. art. 3. quæst. 1. corp.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod Christus sumpsit, & discipulis dedit corpus suum impassibile. Quia super illud Matth. xvii. Transfiguratus est ante eos, dicit quedam Glossa (ordin.), Illud corpus quod habuit per naturam, dedit discipulis, in cæna, non mortale, & passibile. Et Levit. 11. super illud: Si oblatis tua fuerit de sartagine, dicit Glossa (ordin. Elych.), Crux super omnia fortis carnem Christi, quæ autem tunc passionem non videbatur elui apta, post aptam fecit. Sed Christus dedit corpus suum ut aptum ad manducandum. Ergo dedit tale, quale habuit post passionem, scilicet impassibile, & immortale.

2. Præterea. Omne corpus passibile per contactum, & manducationem patitur. Si ergo corpus Christi erat passibile, per contactum, & commestionem discipulorum passum fuisset.

3. Præterea. Verba sacramentalia non sunt modo majoris virtutis quando profertur a sacerdotis in persona Christi, quam tunc quando fuerint prolata ab ipso Christo. Sed nunc virtute verborum sacramentalium in altari consecratur corpus Christi impassibile, & immortale. Ergo multo magis tunc.

Sed contra est quod, sicut Innocentius III. dicit (Lib. IV. de myster. Missæ cap. xli. sub fin.) tale corpus tunc dedit discipulis, quale habuit. Habuit autem tunc corpus passibile, & mortale. Ergo corpus passibile, & mortale discipulis dedit.

Respondeo dicendum, quod Hugo de sancto Victore posuit (vide Supplem. quæst. xlv. art. 2.) quod Christus ante passionem diversis temporibus quatuor dotes corporis glorificati assumpsit; scilicet subtilitatem in nativitate, quando exivit de clauro utero Virginis; agilitatem, quando ambulavit sicis pedibus super mare; claritatem in transfiguratione, impassibilitatem in cæna, quando corpus suum discipulis tradidit manducandum.

Et

Et secundum hoc dedit discipulis suis corpus suum impassibile, & immortale.

Sed quicquid sit de aliis, de quibus supra dictum est (quæst. xxviii. art. 2. ad 3. & quæst. xlv. art. 2. & quæst. lvi. art. 1. ad 1.) quid sentiri debeat, circa impassibilitatem tamen impassibile esse quod dicitur. Manifestum est enim quod idem corpus Christi erat quod à discipulis tunc in propria specie videbatur, & in specie sacramenti sumebatur. Non autem erat impassibile, secundum quod in propria specie videbatur; quinimo erat passibile paratum. Unde nec ipsum corpus Christi, quod in specie sacramenti dabatur, impassibile erat.

Impassibile tamen modo erat sub specie sacramenti, quod in se erat passibile, sicut invisibiliter, quod in se erat visibile. Sicut enim visio requirit contactum corporis quod videtur, ad circumstans medium visionis; ita passio requirit contactum corporis quod patitur, ad ea quæ agunt. Corpus autem Christi, secundum quod est sub sacramento, ut supra dictum est (quæst. lxxvi. art. 4. 5. & 6. non comparatur ad ea quæ circumstant, mediantibus propriis dimensionibus, quibus corpora se tangunt, sed mediantibus dimensionibus specierum panis, & vini: & ideo species illæ sunt quæ patiuntur, & videntur, non autem ipsum corpus Christi.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus dicitur in cæna non dedisse corpus suum mortale, & passibile, quia non dedit mortali, & passibili modo. Crux autem fecit carnem Christi aptam manducationi, in quantum hoc sacramentum representat passionem Christi.

Ad secundum dicendum, quod ratio illa procederet, si corpus Christi, sicut erat passibile, ita passibili modo fuisset sub hoc sacramento.

Ad tertium dicendum, quod sicut supra dictum est (quæst. lxxvi. art. 4.) accidentia corporis Christi sunt in sacramento ex reali concomitantia, non autem ex vi sacramenti, ex qua est ibi substantia corporis Christi. Et ideo virtus verborum sacramentalium ad hoc se extendit, ut sit sub sacramento corpus Christi, scilicet quibuscumque accidentibus realiter in eo existentibus.

Respondeo dicendum, quod Hugo de sancto Victore posuit (vide Supplem. quæst. xlv. art. 2.) quod Christus ante passionem diversis temporibus quatuor dotes corporis glorificati assumpsit; scilicet subtilitatem in nativitate, quando exivit de clauro utero Virginis; agilitatem, quando ambulavit sicis pedibus super mare; claritatem in transfiguratione, impassibilitatem in cæna, quando corpus suum discipulis tradidit manducandum.

ARTICULUS IV. 493
Utrum scilicet hoc sacramentum tempore mortis Christi fuisset servatum, vel consecratum; ubi est quod dicitur in cæna: Hic est corpus meum, & hic est sanguis meus. Et quod dicitur in cæna: Hic est corpus meum, & hic est sanguis meus. Et quod dicitur in cæna: Hic est corpus meum, & hic est sanguis meus. Et quod dicitur in cæna: Hic est corpus meum, & hic est sanguis meus.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod si hoc sacramentum tempore mortis Christi fuisset servatum in pixide, vel ab aliquo Apostolorum consecratum, non ibi moreretur. Mors enim Christi accidit per ejus passionem. Sed Christus impassibiliter modo etiam tunc erat in hoc sacramento. Ergo non poterat mori in hoc sacramento.

2. Præterea. In morte Christi separatus fuit sanguis ejus à corpore. Sed in hoc sacramento simul est corpus Christi, & sanguis. Ergo Christus in hoc sacramento non moreretur.

3. Præterea. Mors accidit per superationem animæ à corpore. Sed in hoc sacramento continetur tam corpus quam anima Christi. Ergo in hoc sacramento non poterat Christus mori.

Sed contra est quod idem Christus, qui erat in cruce, fuisset in sacramento. Sed in cruce moriebatur. Ergo & in sacramento conservato moreretur.

Respondeo dicendum, quod corpus Christi idem in substantia est in hoc sacramento, & in propria specie; sed non eodem modo: nam in propria specie contingit circumstantia corpora per proprias dimensiones; non autem prout est in hoc sacramento, ut supra dictum est (art. præc.) Et ideo quicquid pertinet ad Christum secundum quod in se est, potest attribui ei, propria specie, & in sacramento existenti, sicut vivere, mori, dolere, animatum; vel inanimatum esse, & cetera hujusmodi; quæcumque vero conveniunt ei per comparationem ad corpora extrinseca; possunt ei attribui in propria specie existenti, non autem prout est in sacramento, sicut irrideri, conspui, crucifigi, flagellari, & cetera hujusmodi. Unde & quidem metricè dixerunt: Pixide servato poteris scire dolorem.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut dictum est (in corp. art.) passio convenit corpori passio per comparationem ad agens extrinsecum. Et ideo Christus, secundum quod est sub hoc sacramento, pati non potest, potest tamen mori.

Ad secundum dicendum, quod, sicut supra dictum est (quæst. lxxvi. art. 2.) sub specie panis est corpus Christi ex vi consecratio-

rum veritate fructus, licet sit verum veritate sacramenti; sicut etiam supra dictum est (quæst. lxxx. art. 3.) quod peccator sumit corpus Christi sacramentaliter, sed non spiritualiter.

Ad secundum dicendum, quod solus baptismus permittitur esse ratus hæreticis, & schismaticis, quia possunt licite baptizare in articulo necessitatis; in nullo autem casu licite possunt Eucharistiam consecrare, vel alia sacramenta conferre.

Ad tertium dicendum, quod Sacerdos in Missa in orationibus quidem loquitur in persona Ecclesie, in cuius unitate consistit; sed in consecratione sacramenti loquitur in persona Christi, cuius vicem in hoc gerit per ordinis potestatem. Et ideo si Sacerdos ab unitate Ecclesie præcisus Missam celebret, quia potestatem ordinis non amittit, consecrat verum corpus, & sanguinem Christi; sed quia est ab Ecclesia unitate separatus, orationes ejus efficaciam non habent.

ARTICULUS VIII. 501

Utrum Sacerdos degradatus possit hoc sacramentum consecrare.

IV. dist. xlii. quæst. 11. art. 1. quæst. 4. & quodl. xlii. art. 16.

AD octavum sic proceditur. Videtur quod Sacerdos degradatus non possit hoc sacramentum consecrare. Nullus enim conficit hoc sacramentum nisi per potestatem consecrandi quam habet. Sed degradatus non habet potestatem consecrandi, licet habeat potestatem baptizandi, ut dicit canon 1. quæst. 7. cap. *Quod quidam* (in appendice Gratiani ad can. illum.) Ergo videtur quod Presbyter degradatus non possit Eucharistiam consecrare.

2. Præterea. Ille qui aliquid dat, potest etiam auferre. Sed Episcopus dat Presbytero potestatem consecrandi, ordinando ipsum. Ergo etiam potest et auferre degradando eum.

3. Præterea. Sacerdos per degradationem, aut amittit potestatem consecrandi, aut solam executionem. Sed non solam executionem: quia sic non plus amitteret degradatus quam excommunicatus, qui etiam executione caret. Ergo videtur quod amittat potestatem consecrandi: & ita videtur quod non possit consecrare hoc sacramentum.

Sed contra est quod Augustinus in II. contra Parmenianum (cap. xlii.) probat, quod apostata a fide non caret baptismate; per hoc quod per penitentiam redentibus non restituitur: & ideo amitti non posse iudicatur. Sed

similiter degradatus, si reconcileretur, non esset iterum ordinandus. Ergo non amittit potestatem consecrandi: & ita Sacerdos degradatus potest consecrare hoc sacramentum.

Respondeo dicendum, quod potestas consecrandi Eucharistiam pertinet ad characterem Sacerdotalis Ordinis. Character autem quilibet, quia cum quadam consecratione datur, indelebilis est, ut supra dictum est (quæst. lxxii. art. 5.) sicut & quarumcumque rerum consecrationes perpetuæ sunt, nec amittuntur, nec reiterari possunt. Unde manifestum est quod potestas consecrandi non amittitur per degradationem. Dicit enim Augustinus in II. contra Parmenianum (cap. xlii. ante med.), *Utrumque; scilicet baptismus; & ordo, sacramentum est, & quadam consecratione utrumque homini datur; illud, cum baptizatur; istud, cum ordinatur: ideoque non licet à Catholicis, utrumque iterari.* Et sic patet quod Sacerdos degradatus potest consecrare hoc sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod canon ille non loquitur asserive, sed inquisitive, sicut ex circumstantia literæ haberi potest.

Ad secundum dicendum, quod Episcopus non dat potestatem Sacerdotalis Ordinis propria virtute, sed instrumentaliter, sicut minister Dei; cuius effectus per hominem tolli non potest, secundum illud Matth. xix. 6. *Quod Deus coniunxit, homo non separet.* Et ideo Episcopus non potest hanc potestatem auferre; sicut nec ille qui baptizat, potest auferre characterem baptismalem.

Ad tertium dicendum, quod excommunicatio est medicinalis. Et ideo excommunicatio non auferretur executioni sacerdotalis potestatis, quasi in perpetuum, sed ad correctionem usque ad tempus; degradatio autem auferretur executioni, quasi in perpetuum condemnatis.

Ad quartum dicendum, quod potestas consecrandi non amittitur per degradationem, sed potestas executionis. Et ideo degradatus non amittit potestatem consecrandi, sed potestatem executionis. Et ideo degradatus non potest consecrare hoc sacramentum, quia non potest executionem conferre.

Sed contra est quod Augustinus in II. contra Parmenianum (cap. xlii.) probat, quod apostata a fide non caret baptismate; per hoc quod per penitentiam redentibus non restituitur: & ideo amitti non posse iudicatur. Sed

ARTICULUS IX. 502

Utrum licet ab excommunicatis, vel hæreticis, seu peccatoribus communionem recipere, & eorum Missam audire.

Supra quæst. lxxv. art. 9. ad 2. & 3. & IV. dist. xlii. quæst. 1. art. 3. quæst. 3.

AD nonum sic proceditur. Videtur quod aliquis licite possit communionem recipere à sacerdotibus hæreticis, vel excommunicatis, vel etiam peccatoribus, & ab eis Missam audire. Sicut enim Augustinus contra Petilianum (lib. III. cap. ix. in fin. vide cap. *Neque in homine, 1. quæst. 1.*) dicit, *neque in homine homo, neque in homine malo aliquis Dei facit sacramenta.* Sed Sacerdotes, quamvis sint peccatores, & hæretici, vel excommunicati, verum conficiunt sacramentum. Ergo videtur quod non sit vitandum ab eis communionem accipere, vel eorum Missam audire.

2. Præterea. Corpus Christi verum figurativum est corporis mystici, sicut supra dictum est (quæst. lxxx. art. 4.) Sed à prædictis Sacerdotibus verum corpus Christi consecratur. Ergo videtur quod illi qui sunt de corpore mystico, possint eorum sacrificiis communicare.

3. Præterea. Multa peccata sunt graviora quam fornicatio. Sed non est prohibitum audire Missas Sacerdotum aliter peccantium. Ergo etiam non debet esse prohibitum audire Missas Sacerdotum fornicatorum.

Sed contra est quod Canon dicit xxxi. dist. (cap. v.) *Nullus Missam audiat Sacerdotis quem indubitanter concubinam novit habere: & Gregorius dicit in III. Dialog. (cap. xxxi. parum à princ.) quod pater perfidus Arianum Episcopum misit ad filium, ut de ejus manu sacrilege consecrationis communionem perciperet. Sed vir Deo dectus Ariano Episcopo venienti exprobravit, ut detulit.*

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est (art. 7. & 8. præc.) Sacerdotes, si sint hæretici, vel schismatici, vel excommunicati, vel etiam peccatores, quamvis habeant potestatem consecrandi Eucharistiam, non tamen ea recte utuntur, sed peccant utentes. Quicumque autem communicat alicui in peccato, ipse particeps peccati efficitur. Unde & in II. Canonica Joann. 11. dicitur, *quod qui dixerit ei, Ave, scilicet hæretico, communicat operibus illius malignis.* Et ideo non licet à prædictis communionem accipere, aut eorum Missam audire.

Differat tamen inter prædictas sectas. Nam

(a) Ita nisi, & editi passim. *Alii perperam qui non sunt,*

hæretici, & schismatici, & excommunicati sunt per sententiam Ecclesie executione conferendi privati. Et ideo peccat quicumque eorum Missam audiat, vel ab eis accipiat sacramenta. Sed non omnes peccatores sunt per sententiam Ecclesie executione hujus potestatis privati. Et sic quamvis sint suspensi quantum ad se ex sententia divina, non tamen quantum ad alios ex sententia Ecclesie. Et ideo usque ad sententiam Ecclesie licet ab eis communionem accipere, & eorum Missam audire. Unde super illud I. Cor. v. *Cum huiusmodi nec cibum sumere,* dicit Glossa Augustini (hom. ult. interl. à med.), *Hoc dicendo noluit hominem ab homine, mine iudicari ex arbitrio suspensionis, vel etiam, extraordinario usurpato iudicio, sed potius, ex lege Dei, secundum ordinem Ecclesie, sive, ultro confessum, sive accusatum, & condemnatum.*

Ad primum ergo dicendum, quod in hoc quod refugimus audire missas talium Sacerdotum, aut ab eis communionem recipere, non refugimus Dei sacramenta, sed potius ea veneramus: (unde hostia à talibus Sacerdotibus consecrata est adoranda; & si reservetur, licite potest sumi à Sacerdote legitimo) sed refugimus culpam indigne ministrantium.

Ad secundum dicendum, quod unitas corporis mystici est fructus corporis veri percepti. Illi autem qui indigne percipiunt, vel ministrant, privantur fructu, ut supra dictum est (art. 7. huj. quæst. & quæst. lxxx. art. 4.) Et ideo non est sumendum ex eorum dispensatione sacramentum ab eis (a) qui sunt in unitate Ecclesie.

Ad tertium dicendum, quod licet fornicatio non sit gravior ceteris peccatis, tamen ad eam proniores sunt homines propter carnis concupiscentiam. Et ideo specialiter hoc peccatum Sacerdotibus prohibitum est ab Ecclesia, & ne aliquis audiat Missam concubinarij Sacerdotis. Sed hoc intelligendum est de notorio, vel per sententiam que fertur in convictum, vel per confessionem in iure factam, vel per evidentiam facti, quando non potest peccatum aliqua tergiversatione celari.

ARTICULUS X. 503

Utrum liceat Sacerdoti omnino à consecratione Eucharistia abstinere.

IV. dist. xii. quæst. 111. art. 2. quæst. 3. & dist. xiiii. quæst. 1. art. 3. quæst. 1.

AD decimum sic proceditur. Videtur quod liceat Sacerdoti omnino à consecratione Eucharistia abstinere. Sicut enim ad officium Sacerdotis pertinet Eucharistiam consecrare, ita etiam baptizare, & in aliis sacramentis ministrare. Sed Sacerdos non tenetur ministrare in aliis sacramentis, nisi propter curam animarum susceperit. Ergo videtur quod nec etiam tenetur Eucharistiam consecrare, si curam non habeat animarum.

2. Præterea. Nullus tenetur facere quod sibi non licet; alioquin esset perplexus. Sed Sacerdoti peccatori, vel etiam excommunicato non licet Eucharistiam consecrare, ut supra dictum est (art. 7. huj. quæst.) Ergo videtur quod tales non tenentur ad celebrandum, & ita nec alii: alioquin ex sua culpa commodum reportarent.

3. Præterea. Dignitas sacerdotalis non perditur per subsequentem infirmitatem: dicit enim Gelasius Papa, & habetur in decretis, dist. lv. (cap. xii.) *Sicut præcepta canonica non patiuntur venire ad Sacerdotium debiles corporales ita si quis in eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit fauciat, amittere non potest quod tempore sua sinceritatis accepit.* Contingit autem quandoque quod ordinati in Sacerdotes incurrunt aliquos defectus, ex quibus à celebratione impediuntur, sicut est lepra, vel morbus caducus, vel aliquid aliud hujusmodi. Non ergo videtur quod Sacerdotes ad celebrandum teneantur.

Sed contra est quod dicit Ambrosius in quadam oratione: *Grave est quod ad mensam tuam mundo corde, & manibus innocentibus non venimus; sed gravius est, si dum peccata metuimus, etiam sacrificium non redamus.*

Respondetur dicendum, quod quidam dixerunt, quod Sacerdos potest omnino à consecratione licite abstinere, nisi teneatur ex cura sibi commissa celebrare populo, & sacramenta præbere.

Sed hoc irrationabiliter dicitur: quia unumquodque tenetur uti gratia sibi data, cum fuerit opportunum, secundum illud II. ad Cor. vi. 1. *Exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiamus.* Oppositum autem sacrificium offerendi non solum attenditur per comparationem ad fideles Christi, quibus oportet sacra-

(a) Ita cum cod. Camer. & Aican. Nicajajus optime, Al. tollit.

menta ministrari, sed principaliter per comparationem ad Deum, cui consecratione hujus sacramenti sacrificium offertur. Unde Sacerdoti, etiam si non habeat curam animarum, non licet omnino à celebratione cessare; sed saltem videtur quod celebrare teneatur in principis festis, & maxime in illis diebus in quibus fideles communicare consueverunt. Et hinc est quod II. Machab. iv. 14. contra quosdam Sacerdotes dicitur, quod *Jam non circa altaris officia dediti erant, contempto tempore, & sacrificiis suis neglectis.*

Ad primum ergo dicendum, quod alia sacramenta perscultur in usu fidelium: & ideo in aliis ministrare non tenetur nisi ille qui super fideles suscipit curam. Sed hoc sacramentum perscultur in consecratione Eucharistia, in qua sacrificium Deo offertur, ad quod Sacerdos obligatur Deo ex ordine jam susceperit.

Ad secundum dicendum, quod Sacerdos peccator, si per sententiam Ecclesie sit executione ordinis privatus, vel simpliciter, vel ad tempus, redditus est impotens ad sacrificium offerendum: & ideo obligatio tollitur. Hoc autem credit sibi in detrimentum spiritualis fructus magis quam in emolumentum. Si vero non sit privatus potestate celebrandi, non solvitur obligatio: nec tamen perplexus est, quia potest de peccato penitere, & celebrare.

Ad tertium dicendum, quod debilitas, vel ægritudo superveniens Ordini Sacerdotali ordinem non tollit; executionem tamen ordinis (a) impedit quantum ad consecrationem Eucharistia: quandoque quidem propter impossibilitatem executionis, sicut si privetur oculis, aut digitis, aut usu linguæ; quandoque autem propter periculum, sicut patet de eo qui patitur morbum caducum, vel etiam quamcumque alienationem mentis; quandoque propter abominationem, sicut patet de leproso, qui non debet publice celebrare; potest tamen Missam dicere occulte, nisi lepra adeo invaluerit quod per corrosionem membrorum eum ad hoc reddiderit impotentem.

QUÆSTIO LXXXIII.

De ritu hujus sacramenti,

in sex articulis divisâ.

DEinde considerandum est de ritu hujus sacramenti: & circa hoc quaruntur sex.

Primo, utrum in celebratione hujus mysterii Christus immoletur.

Secundo, de tempore celebrationis.

Tertio, de loco, & aliis que pertinent ad apparatus hujus celebrationis.

Quar-

Quarto, de his que in celebratione hujus mysterii dicuntur.

Quinto, de his que circa celebrationem hujus sacramenti fiunt.

Sexto, de defectibus, qui circa celebrationem hujus sacramenti occurrunt.

ARTICULUS I. 504

Utrum in hoc sacramento Christus immoletur.

Inf. art. 2. cor. & ad 1. & 2.

AD primum sic proceditur. Videtur quod in celebratione hujus sacramenti Christus non immoletur. Dicitur enim Hebr. x. 14. quod *Christus una oblatione consummavit in sempiternam sanctificator.* Sed illa oblatio fuit ejus immolatio. Christus ergo non immolatur in celebratione hujus sacramenti.

2. Præterea. Immolatio Christi facta est in cruce, in qua tradidit semetipsum oblationem, & hostiam Deo in odorem suavitatis; ut dicitur Ephes. v. 2. Sed in celebratione hujus mysterii Christus non crucifigitur. Ergo nec immolatur.

3. Præterea. Sicut Augustinus dicit in IV. Lib. de Trin. (cap. vii. in princ. & cap. xiv. in fin.) *in immolatione Christi idem est sacerdos, & hostia.* Sed in celebratione hujus sacramenti non est idem sacerdos, & hostia. Ergo celebratio hujus sacramenti non est Christi immolatio.

Sed contra est, quod Augustinus dicit in Lib. sent. Properi (sive Proser in Lib. sentent. Augustini: vide cap. lxi. de consecrati. dist. 11.) *Semel immolatus est in semetipso Christus; & tamen quotidie immolatur in sacramento.*

Respondetur dicendum, quod duplici ratione celebratio hujus sacramenti dicitur immolatio Christi. Primo quidem, quia, sicut dicit Augustinus ad Simplicianum (Lib. II. quæst. 111. ante med.) *solent imagines earum rerum nominibus appellari quarum imagines sunt, sicut cum intueris tabulam, aut parietem pictum dicimus: Ille Cicero est, & ille Sallustius.* Celebratio autem hujus sacramenti, sicut supra dictum est (quæst. lxxix. art. 1.) imago quædam est representativa passionis Christi, quæ est vera ejus immolatio. Et ideo celebratio hujus sacramenti dicitur Christi immolatio. Unde Ambrosius dicit super epist. ad Hebr. (sup. illud cap. x. *Umbram enim, Sec.*) *In Christo semel oblatus est hostia, ad salutem sempiternam sententia: quid ergo nos? nonne per singulos dies offerimus? sed ad recordationem mortis ejus.*

Alio modo quantum ad effectum passionis Christi, quia scilicet per hoc sacramentum participes efficiuntur fructus dominicæ passionis. Unde in quadam dominicali oratione secreta

S. Tb. Op. Tom. V.

dicitur: *Quoties hujus hostia commemoratio celebratur, opus nostræ redemptionis exercetur.* Quantum igitur ad primum modum, poterat dici Christus immolari etiam in figuris veteris Testamenti. Unde, & Apoc. xiiii. 8. dicitur: *Quorum nomina non sunt scripta in libro vite agni, qui occisus est ab origine mundi.* Sed quantum ad secundum modum, proprium est huic sacramento, quod in ejus celebratione Christus immoletur.

Ad primum ergo dicendum, quod, sicut Ambrosius ibidem dicit: *una est hostia, quam sollicit Christus obtulit, & nos offerimus, & non multa, quia semel oblatus est Christus.* Hoc autem sacrificium exemplum est illius. Sicut enim, quod ubique offertur; unum est corpus, & non multa corpora, ita, & unum sacrificium.

Ad secundum dicendum, quod, sicut celebratio hujus sacramenti est imago representativa passionis Christi; ita altare est representativum crucis ipsius, in qua Christus in propria specie immolatus est.

Ad tertium dicendum, quod per eandem rationem etiam sacerdos gerit imaginem Christi, in cujus persona, & virtute verba pronuntiat ad consecrandum, ut ex supradictis patet (quæst. præc. art. 1. & 3.) Et ita quodammodo idem est sacerdos, & hostia.

ARTICULUS II. 505

Utrum convenienter sit determinatum tempus celebrationis.

IV. dist. xiiii. quæst. 1. art. 2. quæst. 4.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter sit determinatum tempus celebrationis hujus mysterii. Hoc enim sacramentum est representativum dominicæ passionis, ut dictum est (art. præc.) Sed commemoratio dominicæ passionis fit in Ecclesia semel in anno: dicit enim Augustinus super Psal. xxi. (in præf. ad exposit. 11. ejus Psal. circ. princ.) *Quotiescumque Pascha celebratur, numquid taries Christus occiditur? sed tamen anniversaria recordatio representat, quod olim factum est; & sic nos facit moveri, tanquam videamus in cruce pendentem Dominum.* Ergo hoc sacramentum non debet celebrari nisi semel in anno.

2. Præterea. Passio Christi commemoratur in Ecclesia sexta feria ante Pascha, non autem in festo Natalis. Cum ergo hoc sacramentum sit commemorativum dominicæ passionis, videtur inconveniens esse, quod in die Natalis ter celebratur hoc sacramentum, in Parasceve autem totaliter intermitatur.

3. Præterea. In celebratione hujus sacramenti Ecclesia debet imitari institutionem

Rtr Christi,